

Bezpieczeństwo zaczyna się od wiedzy. Bądź gotów!

Sygnały Alarmowe

W świetle aktualnych procedur dla ludności cywilnej przewidziano tylko dwa podstawowe sygnały alarmowe realizowane za pomocą syren akustycznych:

Ogłoszenie alarmu: Jest to modulowany dźwięk syreny trwający nieprzerwanie przez 3 minuty. W środkach masowego przekazu (RTV) towarzyszy mu trzykrotnie powtórzony komunikat słowny: „Uwaga! Uwaga! Uwaga! Ogłaszam alarm (rodzaj alarmu) dla...”. Wizualnie sygnał ten może być oznaczany żółtym trójkątem równobocznym.

Odwołanie alarmu: Jest to ciągły, jednostajny dźwięk syreny trwający również przez 3 minuty. W mediach nadawany jest komunikat: „Uwaga! Uwaga! Uwaga! Odwołuję alarm...”.

Istnieje również **alarm ćwiczebny/treningowy**, który generuje **ciągły dźwięk trwający dokładnie 1 minutę** – służy on testom systemu oraz upamiętnianiu ważnych rocznic historycznych.

Należy umieć odróżnić sygnały alarmowe od dźwięku syreny wywołanego koniecznością zbiórki strażaków z Ochotniczej Straży Pożarnej (OSP) w remizie.

Cecha	Alarm ochrony ludności (Powszechny)	Alarm dla jednostki ochrony ppoż. (OSP)
Adresat sygnału	Wszyscy mieszkańcy danego obszaru (ludność cywilna).	Wyłącznie druhowie danej jednostki OSP w celu stawienia się w remizie.
Charakterystyka dźwięku	Ciągły dźwięk modulowany (falujący) przez pełne 3 minuty lub jednostajny dźwięk syreny trwający również przez 3 minuty	Trzykrotnie wzrastający i opadający dźwięk z wyraźnymi, 30-sekundowymi przerwami.
Czas trwania	Dokładnie 3 minuty bez żadnych przerw.	Łącznie do 3 minut (w praktyce często krócej, np. 3 cykle po kilkanaście/kilkadziesiąt sekund).
Cel uruchomienia	Zagrożenie z powietrza, skażenia, bezpośrednie niebezpieczeństwo dla zdrowia i życia populacji.	Lokalne zdarzenie losowe: pożar, wypadek drogowy, miejscowe zagrożenie wymagające interwencji straży.
Wymagane zachowanie	Ukrycie się w budynku, zamknięcie okien, włączenie lokalnego radia/TV i śledzenie komunikatów.	Ignorowanie sygnału przez ludność cywilną (jest to informacja czysto techniczna dla strażaków).

Więcej: <https://www.gov.pl/web/poradnikbezpieczenstwa/sygnały-alarmowe-i-komunikaty-ostrzegawcze>

Bezpieczne Miejsce

Podczas ogłoszenia alarmu lub otrzymania Alertu RCB o zagrożeniu z powietrza, kiedy nie ma czasu na ewakuację na zewnątrz, rekomendowane jest wdrożenie metody doraźnego typowania bezpiecznej strefy w mieszkaniu w oparciu o poniższe zasady:



**Ochrona ludności
i obrona cywilna**

Spokój rodzi się z przygotowania. Poznaj zasady bezpieczeństwa

Zasada dwóch ścian: Jest to kluczowa procedura osłony. Bezpieczne miejsce to takie, które od przestrzeni otwartej (zewnątrz budynku) oddzielają co najmniej dwie pełne ściany. Pierwsza ściana przyjmuje na siebie siłę uderzenia i odłamki, druga chroni bezpośrednio przebywających wewnątrz ludzi.

Zasada rezygnacji z przeszkleń: Wyznaczone miejsce musi być pozbawione okien, luksferów czy szklanych drzwi lub ich powierzchnia powinna być minimalna. W warunkach miejskich to właśnie pękające pod wpływem fali uderzeniowej szkło generuje najwięcej groźnych dla życia urazów.

Zasada przystosowania i drożności dróg: Wytypowane miejsce (np. piwnica) powinno posiadać drugie wyjście ewakuacyjne lub okno piwniczne wychodzące na inną stronę budynku, aby uniknąć zasypania w przypadku gruzowiska.

W warunkach domowych optymalna metoda polega na wcześniejszym wyznaczeniu pomieszczenia spełniającego te kryteria – najczęściej jest to wewnętrzny przedpokój lub łazienka bez okien, znajdujące się przy głównej ścianie konstrukcyjnej budynku.

Więcej: <https://www.gov.pl/web/olloc/instrukcja-reagowania>

Rodzinny Plan Kryzysowy (Plan Działania)

To kluczowy sposób postępowania, który każdy domownik musi znać na pamięć. Obejmuje:

Miejsce spotkania: Ustalenie konkretnego, bezpiecznego punktu zbiórki poza domem na wypadek konieczności ewakuacji lub utraty łączności telefonicznej.

Baza najważniejszych numerów: Zapisanie kontaktów do najbliższych oraz służb alarmowych na fizycznej kartce (nie wolno polegać wyłącznie na pamięci smartfona).

Podział zadań: Jasne określenie, kto w momencie zagrożenia odpowiada za spakowanie dokumentów, kto za leki, a kto pomaga dzieciom, seniorom lub zabezpiecza zwierzęta.

Zwierzęta domowe: Przygotowanie dla nich obroży z danymi, zapasu karmy, wody, transportera oraz dokumentacji weterynaryjnej.

Więcej: <https://www.gov.pl/web/poradnikbezpieczenstwa/plan-na-kryzys>

Procedura Domowa (Przygotowanie Miejsca Zamieszkania)

Konkretne działania fizyczne i logistyczne w obrębie gospodarstwa domowego:

Drogi ewakuacji: Zapewnienie drożności ciągów komunikacyjnych w domu oraz znajomość najszybszych dróg wyjścia przez wszystkich domowników.

Plecak ewakuacyjny (Plecak Przetrwania): Stałe przygotowanie spakowanego plecaka dla każdego członka rodziny, zawierającego m.in. dokumenty, zapas wody i żywności na min. 72h, latarkę, radio na baterie, apteczkę oraz gotówkę.

Bezpieczne miejsce w domu: Wyznaczenie i znajomość pomieszczenia (np. bez okien, wewnętrzny przedpokój lub piwnica), które zapewni schronienie przed odłamkami, wichurą czy innymi zagrożeniami zewnętrznymi.



**Ochrona ludności
i obrona cywilna**

Spokój rodzi się z przygotowania. Poznaj zasady bezpieczeństwa

Znajomość sygnałów i alertów: Umiejętność natychmiastowego reagowania na alerty RCB oraz rozpoznawanie syren alarmowych.

więcej: <https://www.gov.pl/web/poradnikbezpieczenstwa/przygotuj-swoje-otoczenie>

Alerty RCB

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji rozszerzyło alerty Rządowego Centrum Bezpieczeństwa o informacje dotyczące zagrożenia atakiem z powietrza. Alerty podzielono na trzy poziomy:

Poziom 1: Czujność (Niskie zagrożenie)

Ten poziom jest uruchamiany, gdy atak powietrzny odbywa się na terenie Ukrainy. Polskie i sojusznicze lotnictwo monitoruje przestrzeń powietrzną, a dla terytorium Polski nie ma bezpośredniego niebezpieczeństwa. Przykładowy komunikat informuje o monitorowaniu sytuacji i operowaniu polskiego lotnictwa. Po otrzymaniu takiego SMS-a zachowaj spokój i śledź informacje w mediach – nie musisz przerywać swoich codziennych czynności ani szukać schronienia.

Poziom 2: Gotowość (Wysokie zagrożenie)

Alert drugiego stopnia oznacza zmasowany atak rakietowy w zachodniej Ukrainie, czyli w bezpośrednim sąsiedztwie polskiej granicy. Ryzyko wystąpienia incydentów naruszenia naszej przestrzeni jest wtedy znacznie wyższe. Wiadomość SMS wzywa do zachowania szczególnej czujności i stosowania się do instrukcji służb. Twoim zadaniem jest być w gotowości do działania – zorientuj się, gdzie w Twojej okolicy znajduje się najbliższe bezpieczne miejsce lub schron, na wypadek gdyby sytuacja uległa pogorszeniu.

Poziom 3: Alarm (Bezpośrednie zagrożenie)

To najwyższy stopień ostrzeżenia, który oznacza bezpośrednie zagrożenie atakiem z powietrza na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Komunikat wzywa do natychmiastowego udania się do schronu lub bezpiecznego miejsca. W takiej sytuacji musisz działać natychmiast: przerwij wykonywane czynności, wyłącz urządzenia gazowe oraz elektryczne, zabierz najpotrzebniejsze rzeczy i jak najszybciej udaj się do najbliższego schronienia.

Więcej: <https://www.gov.pl/web/rcb/alertrcb>

Procedury szkolne na wypadek alarmu

Wzorcowa procedura przygotowania i reagowania w szkole lub przedszkolu na wypadek zagrożenia z powietrza została opracowana wspólnie przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji (MSWiA) oraz Ministerstwo Edukacji Narodowej (MEN). Główną, bezwzględną zasadą tych wytycznych jest pozostanie uczniów i personelu wewnątrz budynku. Kategorycznie zabrania się wyprowadzania dzieci na otwartą przestrzeń lub przemieszczania ich do odległych schronów w trakcie trwania zagrożenia.



**Ochrona ludności
i obrona cywilna**

Spokój rodzi się z przygotowania. Poznaj zasady bezpieczeństwa

Poniżej znajduje się szczegółowe omówienie trzech kluczowych etapów procedury:

Po otrzymaniu komunikatu o zagrożeniu z powietrza (Faza Przygotowania)

Komunikat (np. alert RCB, RSO lub informacja od służb) oznacza, że zagrożenie może nastąpić, ale nie ma jeszcze bezpośredniego ataku.

Działania dyrektora: Niezwłocznie zwołuje wewnętrzny zespół kryzysowy, weryfikuje kanały łączności i wyznacza osoby odpowiedzialne za poszczególne zadania.

Przygotowanie infrastruktury: Następuje techniczne przygotowanie budynku. Pracownicy obsługi sprawdzają drożność dróg ewakuacji wewnętrznej, przygotowują wyznaczone miejsca schronienia (piwnice, najniższe kondygnacje) oraz zabezpieczają zapasy.

Zabezpieczenie logistyczne: Sprawdza się sprawność oświetlenia awaryjnego (latarki), dostęp do wody pitnej, apteczek pierwszej pomocy oraz radiodbiornika na baterie w celu monitorowania komunikatów.

Działania nauczycieli: Kontynuują zajęcia w salach, ale są w pełnej gotowości do natychmiastowego przerwania lekcji. Dbają o spokój podopiecznych, nie generując paniki.

Po ogłoszeniu alarmu (Faza Reagowania)

Alarm ogłaszany jest modulowanym dźwiękiem syreny trwającym 3 minuty. W tym momencie uruchamiany jest wewnętrzny alarm placówki (np. ustalony sygnał dźwiękowy lub komunikat przez radiowęzeł, różny od alarmu pożarowego).

Natychmiastowe przerwanie zajęć: Nauczyciele przerywają lekcje i wydają jasne polecenia.

Ewakuacja wewnętrzna: Nauczyciele sprawnie przeprowadzają dzieci do wcześniej wyznaczonych, bezpiecznych stref w budynku. Priorytetem są kondygnacje podziemne (piwnice, schrony) lub pomieszczenia wewnętrzne na najniższej kondygnacji, które nie posiadają okien (np. korytarze, klatki schodowe). Należy bezwzględnie unikać pomieszczeń z dużymi przeszkleniami ze względu na ryzyko zranienia odłamkami szkła w przypadku fali uderzeniowej.

Weryfikacja obecności: Po przejściu do bezpiecznej strefy nauczyciele natychmiast sprawdzają stan liczebny grup/klas według dziennika lub wcześniej przygotowanej listy i zgłaszają raport koordynatorowi lub dyrektorowi.

Wsparcie i opieka: Nauczyciele monitorują stan psychofizyczny dzieci, wyciszają emocje i zapewniają podstawową opiekę (woda, medykamenty, pomoc dzieciom ze szczególnymi potrzebami).

Komunikacja z rodzicami: Placówka realizuje ogólny plan informacyjny, apelując do rodziców o nieprzyjeżdżanie po dzieci w trakcie trwania alarmu, ponieważ poruszanie się po otwartej przestrzeni stanowi dla nich niebezpieczeństwo.

W trakcie trwania alarmu dzieci nie będą wydawane rodzicom, a rodzice nie będą mieli wstępu na teren placówki.

3. Po odwołaniu alarmu (Faza Powrotu)

Odwołanie alarmu następuje poprzez ciągły, jednostajny dźwięk syreny trwający 3 minuty lub oficjalny komunikat służb.

Oczekiwanie na decyzję: Usłyszenie syreny na zewnątrz nie oznacza automatycznego wyjścia. Personel i uczniowie czekają w bezpiecznej strefie na oficjalny komunikat dyrektora szkoły/przedszkola lub przybyłych służb ratowniczych.



**Ochrona ludności
i obrona cywilna**

Spokój rodzi się z przygotowania. Poznaj zasady bezpieczeństwa

Kontrola budynku: Przed opuszczeniem schronienia wyznaczeni pracownicy (lub służby) oceniają stan techniczny budynku pod kątem uszkodzeń, pożaru, naruszenia konstrukcji czy rozbitych szyb.

Ostrożne opuszczanie strefy: Po decyzji dyrektora grupy zorganizowane wracają do sal lub opuszczają budynek. W trakcie przemieszczania się nakazuje się omijanie podejrzanych przedmiotów, gruzów oraz plam nieznanych substancji.

Dalsze decyzje organizacyjne: Dyrektor – w porozumieniu z organem prowadzącym i kuratorium – podejmuje decyzję o ewentualnym wznowieniu zajęć, bezpiecznym wydaniu dzieci rodzicom lub całkowitym zawieszeniu pracy placówki i ewakuacji zewnętrznej (jeśli budynek został uszkodzony).

Szczegółowe informacje dotyczące obowiązującej procedury w konkretnej placówce oświatowej można będzie w niej uzyskać, po dostosowaniu procedury do warunków placówki oraz przeprowadzeniu ćwiczebnej ewakuacji. W Piekarach Śląskich ten proces powinien zakończyć się 30 listopada 2026 roku.



**Ochrona ludności
i obrona cywilna**